

Svensk författningssamling

Lag om ändring i socialförsäkringsbalken

SFS 2026:724

Publicerad
den 2 juni 2026

Utfärdad den 28 maj 2026

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken
dels att 104 kap. 1 §, 105 kap. 1 §, 108 kap. 22 § och 110 kap. 1 § ska ha
följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 108 a kap., fyra nya paragrafer,
110 kap. 59–62 §§, och närmast före 110 kap. 59 § en ny rubrik av följande
lydelse.

104 kap.

1 § I avdelning H finns

- gemensamma bestämmelser om förmåner m.m. i 105–108 a kap.,
 - gemensamma bestämmelser om handläggning m.m. i 109–115 kap.,
- och
- vissa organisatoriska bestämmelser i 116 och 117 kap.

105 kap.

1 § I denna underavdelning finns

- bestämmelser om förmåner vid verkställighet i anstalt eller vård på in-
stitution m.m. i 106 kap.,
- andra gemensamma bestämmelser om förmåner i 107 kap.,
- bestämmelser om återkrav och ränta i 108 kap., och
- bestämmelser om sanktionsavgift i 108 a kap.

108 kap.

22 §² Försäkringskassan får, i den utsträckning det är skäligt, göra avdrag
på ersättning enligt denna balk om den ersättningsberättigade enligt ett
beslut av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten är återbetalnings-
skyldig för en ersättning som har lämnats på grund av denna balk eller någon
annan författning. Avdrag får även göras för upplupen ränta och avgifter.

Försäkringskassan får, i den utsträckning det är skäligt, även göra avdrag
på ersättning enligt denna balk för en obetald sanktionsavgift enligt ett beslut
som har fått laga kraft.

Avdrag enligt första och andra styckena får endast göras på ersättning som
administreras av samma myndighet som har fattat beslutet om återkrav eller
beslutet om sanktionsavgift.

¹ Prop. 2025/26:210, bet. 2025/26:SfU26, rskr. 2025/26:290.

² Senaste lydelse 2013:747.

Bestämmelserna i första–tredje styckena tillämpas inte i fråga om ersättning till vårdgivare enligt lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.

SFS 2026:724

108 a kap. Sanktionsavgift

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- när sanktionsavgift ska beslutas i 2 §,
- när sanktionsavgift inte får beslutas i 3–6 §§,
- sanktionsavgiftens storlek i 7 och 8 §§,
- beslutande myndighet i 9 §,
- betalning av sanktionsavgift och åtgärder för verkställighet av beslut i 10 och 11 §§,
- när en sanktionsavgift faller bort i 12 §,
- omprövning vid ändrat beslut om återbetalning av ersättning i 13 §,
- återbetalning av sanktionsavgift i 14 §, och
- ränta vid återbetalning av sanktionsavgift i 15 §.

När sanktionsavgift ska beslutas

2 § En sanktionsavgift ska beslutas för den som

1. har orsakat att ersättning enligt denna balk har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp genom att lämna en oriktig uppgift eller underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet, och
2. till följd av ett beslut om återbetalning enligt 108 kap. 2 och 5–9 a §§ helt eller delvis ska betala tillbaka ersättningen.

Första stycket gäller dock inte om annat följer av 3–6 §§.

När sanktionsavgift inte får beslutas

3 § En sanktionsavgift får inte beslutas för den som

1. har lämnat den oriktiga uppgiften för ett annat ändamål än att läggas till grund för myndighetens beslut om den ersättning som kravet på återbetalning avser och inte har godkänt att uppgiften används som underlag för beslutet om ersättning,
2. har rättat den oriktiga uppgiften på eget initiativ, eller
3. har fullgjort uppgifts- eller anmälningsskyldigheten i efterhand på eget initiativ.

4 § En sanktionsavgift får inte beslutas om den enskildes uppgiftslämnande eller underlåtenhet att anmäla ändrade förhållanden omfattas av anmälningsskyldighet enligt 6 § bidragsbrottslagen (2007:612) eller en anmälan om brott enligt samma lag. En sanktionsavgift får inte heller beslutas om den enskildes uppgiftslämnande eller underlåtenhet att lämna uppgifter eller anmäla ändrade förhållanden omfattas av en förundersökning med anledning av misstanke om brott.

Första stycket gäller inte om

- en förundersökning inte inleds med anledning av anmälan,
- förundersökningen läggs ned, eller
- uppgiftslämnandet eller underlåtenheten på annat sätt inte längre är föremål för utredning om brott och inte har prövats slutligt.

5 § En sanktionsavgift får inte beslutas om den enskildes uppgiftslämnande eller underlåtenhet att lämna uppgifter eller anmäla ändrade förhållanden

omfattas av ett väckt åtal, ett utfärdat strafföreläggande eller ett beslut om åtalsunderlåtelse.

6 § En sanktionsavgift får inte beslutas för den som inte har fått tillfälle att yttra sig i frågan om sådan avgift inom fem år från den dag då uppgiften lämnades eller då uppgifts- eller anmälningsskyldigheten uppkom.

Sanktionsavgiftens storlek

7 § Sanktionsavgiften är 25 procent av det belopp som den enskilde ska betala tillbaka enligt beslutet om återbetalning, men minst 4 procent av prisbasbeloppet för det år då beslutet om avgiften fattas (minimibelopp).

8 § En sanktionsavgift ska sättas ned helt eller delvis om det framstår som oskäligt att avgiften tas ut med fullt belopp. Vid den bedömningen ska det särskilt beaktas om

1. den enskildes oriktiga uppgiftslämnande eller underlåtenhet att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet kan antas bero på ålder, hälsa eller liknande förhållanden,

2. avgiftens storlek inte står i rimlig proportion till den enskildes oriktiga uppgiftslämnande eller underlåtenhet, eller

3. en oskäligt lång tid har gått sedan den enskilde fick tillfälle att yttra sig i frågan om påförande av en sanktionsavgift utan att det beror på den enskilde.

Beslutande myndighet

9 § Beslut om sanktionsavgift fattas av Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten i de fall det oriktiga uppgiftslämnandet eller underlåtenheten att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet avser ersättning som myndigheten har beslutat.

Bestämmelser om att en åklagare i vissa fall ska föra talan om sanktionsavgift finns i lagen (2026:723) om talan om administrativ sanktionsavgift i mål om bidragsbrott.

Betalning av sanktionsavgift och åtgärder för verkställighet av beslut

10 § En sanktionsavgift ska betalas till Försäkringskassan.
Sanktionsavgiften tillfaller staten.

11 § Försäkringskassan ska sköta handläggningen för att verkställa ett beslut om sanktionsavgift.

När en sanktionsavgift faller bort

12 § En sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Omprövning vid ändrat beslut om återbetalning av ersättning

13 § Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten ska ompröva ett beslut om sanktionsavgift som myndigheten har fattat som första instans, om det beslut om återbetalning som beslutet om sanktionsavgift grundar sig på har upphävts eller ändrats genom ett beslut eller en dom som har fått laga kraft.

14 § Om en sanktionsavgift har betalats helt eller delvis och beslutet om avgiften har upphävts genom ett beslut eller en dom som har fått laga kraft, ska Försäkringskassan betala tillbaka det inbetalade beloppet till den som beslutet om avgiften avsåg.

Om en sanktionsavgift har betalats helt eller delvis och avgiftens storlek har ändrats genom ett beslut eller en dom som har fått laga kraft, ska Försäkringskassan betala tillbaka det inbetalade belopp som överstiger avgiftens storlek efter ändringen till den som beslutet om avgiften avser.

Ränta vid återbetalning av sanktionsavgift

15 § På en sanktionsavgift som ska betalas tillbaka enligt 14 § ska ränta betalas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då avgiften betalades till och med den dag då avgiften betalas tillbaka.

110 kap.

1 §³ I detta kapitel finns bestämmelser om

- tillämpningsområdet i 2 och 3 §§,
- ansökan och anmälan m.m. i 4–12 §§,
- utredning och uppgiftsskyldighet i 13–18 och 20–30 §§,
- uppgiftsskyldighet för andra än parter i 31–35, 37 och 37 a §§,
- bevisupptagning rörande arbetsskada m.m. vid allmän domstol i 38 §,
- undantag från sekretess i 39–42 a §§,
- anmälan om bosättning eller arbete i Sverige i 43–45 §§,
- skyldighet att anmäla ändrade förhållanden i 46–51 §§,
- indragning och nedsättning av ersättning i 52–58 §§, och
- spärr från rätt till en förmån i 59–62 §§.

Spärr från rätt till en förmån

59 § Försäkringskassan respektive Pensionsmyndigheten får besluta att en enskild under en viss tid inte kan få rätt till en förmån enligt denna balk som myndigheten handlägger (spärr). Det gäller under förutsättning att den enskilde, i fråga om ett förhållande som har betydelse för rätten till eller storleken på förmånen, medvetet eller av grov vårdslöshet har

1. lämnat en oriktig uppgift,
2. underlåtit att lämna uppgifter enligt 13 § andra stycket, eller
3. underlåtit att anmäla ändrade förhållanden enligt 46, 47, 49, 50 eller 51 §.

Ett beslut enligt första stycket får inte fattas för inkomstgrundad ålderspension eller efterlevandeskydd i form av premiepension.

Ett beslut enligt första stycket får inte heller fattas om det kan anses vara oskäligt.

60 § En spärr ska avse en tid om minst tre månader och högst tre år. Tiden ska bestämmas med hänsyn till allvaret i den regelöverträdelse som beslutet grundas på och konsekvenserna av beslutet för den enskilde. Vid bestämmandet av tiden får det beaktas om den enskilde även tidigare har gjort sig skyldig till en överträdelse av bestämmelserna i denna balk.

³ Senaste lydelse 2022:938.

61 § En spärr får inte grundas på

1. en uppgift som den enskilde har lämnat för mer än fem år sedan, eller
2. en uppgifts- eller anmälningsskyldighet som uppkom för mer än fem år sedan.

62 § Den handläggande myndigheten får bestämma att ett beslut om spärr inte längre ska gälla, om spärren framstår som uppenbart oskälig till följd av omständigheter som har inträffat efter det att beslutet fattades.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. De nya bestämmelserna tillämpas inte i fråga om uppgifter som har lämnats eller uppgifts- eller anmälningsskyldighet som har uppkommit före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

ANNA TENJE

Susanna Pålsson Alstergren
(Socialdepartementet)